T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017/360
KARAR NO : 2017/402
KARAR TR : 05.06.2017

ÖZET : Davacılara ait taşınmazın, Birecik Barajı ve HES inşasıiçin yapılan kamulaştırmalar sonrasında fiilen kullanma imkanı kalmadığından bahisle kamulaştırılması ve belirtilen tazminatın tahsili istemiyle açılan davanın; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

-
-
-
-
-
-

K A R A R

Davacılar : 1-Ç.B.
2-V.K.
3-A.K.
4-G.B.
5-H.B.
6-F.B.
7-H.B.
8-A.A.
Vekili : Av. F.Ç.
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

O L A Y : Davacılar vekili dava dilekçesinde, müvekkillerinin Halfeti İlçesi, Savaşan Köyü 278 parselde tapuya kayıtlı taşınmazın maliki olduğunu, köyde bulunan ev ve arazilerinin Birecik Barajı ve HES sebebiyle kamulaştırıldığını, Birecik Barajı nedeniyle Bakanlar Kurulu Kararıyla Baraj gölü altında kalacak Halfeti ilçesinde yaşayanlara dağıtılmak üzere 2000 konut yapımına karar verildiğini, ve evleri su altında kalanlar Karaotlak köyünde yapılan 220 konut ve 19 iş yerinin hak sahiplerine dağıtıldığını, Halfeti ilçesi Savaşan Köyü Bakanlar Kurulunun Halfeti ilçe merkezi hakkında almış olduğu nakil kararı, ilçe merkezinden 10 km ileriye yeni bir yerleşim yerinin belirlenmesi ve evleri su altında kalan Halfeti halkına bu yerlerde ev ve işyeri vermesi, Birecik barajı ve HES sebebiyle Savaşan Köyü yapılan kamulaştırma sonucu köyün tüm yollarının sular altında kaldığını ve hiçbir yerle ilçe merkezi ile ulaşım imkanı kalmadığını, ayrıca köyün elektrik ve telefon şebekesinin iptal edildiğini, bu nedenlerden dolayı müvekkilinin mahallesinde yaşamasının fiilen imkansız hale geldiğini, yani Savaşan Köyünün meskun bir yer olmaktan çıktığını, Birecik Barajı ve HES sebebiyle çevrenin sosyal ve ekonomik ve yerleşme düzeninin bozulduğunu, müvekkilinin sosyal ve ekonomik yönden arazisinden yararlanamadığını, müvekkilinin dava konusu taşınmazdaki arazisini fiilen kullanma imkanı kalmadığından Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca kamulaştırılmasını ve belirtilen nedenlerle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00-TL. tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek olan yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesini talep ederek adli yargı yerinde dava açmıştır.

Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesi: 4.3.2015 gün ve E:2014/464, K:2015/143 sayı ile, dava konusu taşınmaza bakıldığında sosyal ve ekonomik dengenin bozulduğu, taşınmaza ulaşım imkanının patika yoldan sağlandığı, köyde yaşayan kimsenin bulunmadığı, idarece kamulaştırma yapılmadığı anlaşılmış, taşınmazın yüzölçümü dikkate alındığında dava konusu taşınmazın değerinin bilirkişilerce mütalaa edildiği ve değer düşüklüğünün mahkemelerince % 5 oranında azaldığı kanaatine varılarak davanın kabulüne karar vermiş, bu karar davalı idare vekilince temyiz edilmiştir.

Yargıtay 5. Hukuk Dairesi : 23.11.2015 gün ve E:2015/13306, K:2015/21621 sayı ile, taşınmaz, İçme Suyu Havzaları Yönetmenliği uyarınca baraj mutlak koruma alanında kalmakta ise de; davalı idarenin bu konuda bir sorumluluğu da bulunmadığı gibi, sorumlu idarenin de davalı olmadığı, bu nedenlerden dolayı davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde kabulüne karar verilmesinin doğru görülmediği gerekçesiyle; HUMK.nun 428. maddesi gereğince bozulmasına karar vermiş, davacı vekili tarafından karar düzeltme isteminde bulunulmuştur.

Yargıtay 5. Hukuk Dairesi : 12.5.2016 gün ve E:2016/1983, K:2016/9691 sayı ile, dosyada bulunan kanıt ve belgelere, Yargıtay kararında yazılı gerekçelere göre karar düzeltme isteğinin HUMK'nun 440. maddesinde yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığı gerekçesiyle reddine karar vermiştir.

HALFETİ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 25.6.2016 gün ve E:2016/162, K:2016/234 sayı ile, bozmaya uyarak, tüm dosya kapsamından dava konusu taşınmazın kısmen Su Kirliliği Koruma Yönetmeliğinin 17 maddesi uyarınca mutlak koruma alanında kısmen de yine aynı Yönetmeliğin 18 maddesi uyarınca kısa mesafeli koruma alanında kaldığı, ancak taşınmaza davalı idarece fiilen el atılmadığı, davacılar tarafından aynı taşınmazlara ilişkin daha önce

Kamulaştırma Kanununun 12/5 maddesine dayanan mücavir alanda kamulaştırma davası açıldığı ve mahkemeleri tarafından taşınmazda değer düşüklüğü olduğu kabul edilerek tazminata hükmedildiği ve bu kararın kesinleştiği, davacının mevcut açtığı davanın mücavir alanda kamulaştırma davası olmadığı Su Kirliliği Yönetmeliğinden kaynaklı kısıtlamalara dayanan hukuki el atmadan kaynaklı tazminat davası olduğu anlaşılmış, yukarıda izah edilen gerekçelerle buna ilişkin yargılamayı yapmakla görevli yargı yerinin idari yargı olduğu kanaatine varılarak HMK'nın 114/1-b maddesinin atfiyla 115/2 maddesi uyarınca davanın usulden reddine karar vermek gerektiği gerekçesiyle, HMK'nın 114/1-b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacılar vekili bu kez yine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ŞANLIURFA 1 İDARE MAHKEMESİ'3.4.2017 gün ve E:2016/1580 sayı ile, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12. maddesinin altıncı fıkrası hükmünün uygulamasından doğan anlaşmazlığın görüm ve çözümünde, anılan Yasa maddesinin son fıkrasının açık hükmü karşısında adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı, görevli merciinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 05.06.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacılara ait taşınmazın, kamulaştırma nedeniyle ekonomik değeri kalmadığından bahisle, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12. maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamında kamulaştırılması, taşınmaz ve üzerindekiler için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00-TL'nin faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun "Kısmen kamulaştırma" başlıklı 12.maddesinde; "Kısmen kamulaştırılan taşınmaz malın değeri;

a) Kamulaştırılmayan kısmın değerinde, kamulaştırma sebebiyle bir değişiklik olmadığı takdirde, o malın 11 inci maddede belirtilen esaslara göre takdir edilen bedelinden kamulaştırılan kısma düşen miktarıdır.

b) Kamulaştırma dışında kalan kısmın kıymetinde, kamulaştırma nedeniyle eksilme meydana geldiği takdirde; bu eksilen değer miktarı tespit edilerek, kamulaştırılan kısmın (a) bendinde belirtilen esaslar dairesinde tayin olunan kamulaştırma bedeline eksilen değerin eklenmesiyle bulunan miktardır.

c) Kamulaştırma dışında kalan kısmın bedelinde kamulaştırma nedeniyle artış meydana geldiği takdirde ise, artış miktarı tespit edilerek, kamulaştırılan kısmın (a) bendinde belirtilen esaslar dairesinde tayin edilen bedelinden artan değerin çıkarılmasıyla bulunan miktardır.

Şu kadar ki, (c) bendi gereğince yapılacak indirme, kamulaştırma bedelinin yüzde ellisinden fazla olamaz.

(b) ve (c) bentlerinde sözü edilen bedelin düşüş ve artış miktarları, 11 inci maddede belirtilen esaslara göre bedel takdiri suretiyle tespit olunur.

Kamulaştırma dışında kalan kısım, imar mevzuatına göre yararlanmaya elverişli olduğu takdirde; kesilen bina, ihata duvarı, kanalizasyon, su, elektrik, havagazı kanalları, makine gibi tesislerden mal sahiplerine kalacak olanlarının eski nitelikleri dairesinde kullanılabilecek duruma getirilebilmeleri için gereken gider ve bedel, belirlenerek kamulaştırma bedeline ilave olunur. Bu masraf ve bedeller (b) bendinde yazılı kıymet düşüklüğü miktarının belirlenmesinde gözönünde tutulmaz.

Bir kısmı kamulaştırılan taşınmaz maldan artan kısmı yararlanmaya elverişli bir durumda değil ise, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda dava açılmayan hallerde mal sahibinin en geç kamulaştırma kararının tebliğinden itibaren otuz gün içinde yazılı başvurusu üzerine, bu kısmın da kamulaştırılması zorunludur.

Baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda kamulaştırma sahasına mücavir taşınmaz mallar, çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulması, ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olmaması hallerinde, sahiplerinin yazılı başvurusu üzerine kamulaştırmaya tabi tutulur. Bu hususları düzenleyen yönetmelik, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca; İçişleri, Maliye, Bayındırlık, Tarım ve Orman, Köyişleri ve Kooperatifler bakanlıklarının görüşü de alınmak suretiyle hazırlanır. Bu yönetmelik, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulur ve Resmi Gazete'de yayımlanır. Bu suretle kamulaştırılan mücavir taşınmaz mallar hakkında 22 ve 23 üncü maddeler hükmü uygulanmaz. İdare, bu taşınmaz mallar üzerinde imar mevzuatı hükümlerini de gözönünde tutarak dilediği gibi tasarrufta bulunabilir ve gerektiğinde Hazineye bedelsiz olarak devredebilir.

Kısmen kamulaştırılan paylı mülkiyete konu taşınmaz mal, evvelce paydaşlar arasında fiilen bölünerek bir veya birkaç paydaşın tasarruf ve yararlanmasına bırakılmış ve yapılan kısmi kamulaştırma bu yerin tamamını veya bir kısmını kapsıyor ise, bu durumda kamulaştırmaya ilişkin işlemler sadece bu paydaş veya paydaşlar hakkında yürütülerek kamulaştırma bedeli payları oranında kendilerine ödenir. Pay veya paydaşların sadece bu kısım için dava hakları vardır. Taşınmaz malın kamulaştırılmayan kısmı üzerinde hakları kalmaz ve adları paydaşlar arasından çıkarılır. Kamulaştırılan bu yerler tapu sicilinde idare adına tescil olunur.

Bu maddenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar adli yargıda çözümlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 2942 sayılı Kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan ve 6.8.1985 gün, 18834 no.lu Resmi Gazetede yayımlanan "Baraj İnşaatı İçin Yapılan Kamulaştırmalarda Kamulaştırma Sahasına Mücavir Taşınmaz Malların Kamulaştırılması Hakkında Yönetmelik" ile de; baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda kamulaştırma sahasında mücavir taşınmaz malların, çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşim düzeninin bozulması, ekonomik ve sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olmaması hallerinde bu sahaların kamulaştırılabileceğine dair çözüm, usul ve esasların düzenlendiği görülmüştür.

Davacılar vekilleri, davaya konu taşınmaz için, Baraj İnşaatı İçin Yapılan Kamulaştırmalarda Kamulaştırma Sahasına Mücavir Taşınmaz Malların Kamulaştırılması Hakkında Yönetmelik ve özellikle de, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12. Maddesinde yer alan "...Baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda mücavir taşınmaz mallar, çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulması, ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olmaması hallerinde, sahiplerinin yazılı başvurusu üzerine kamulaştırmaya tabi tutulur…" denildiğini ifade ederek ve davaya ilişkin iddialarını bu madde hükmüne dayandırarak, Halfeti İlçesi, Savaşan Köyünde taşınmazın fiilen kullanma imkanı kalmadığından kamulaştırılması ve 1.000.TL tazminatın dava tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açtığı anlaşılmıştır.

Somut olayda, davacıların daha önce aynı kapsamda açtığı davalar olduğu; taleplerinin Mahkemenin, uyuşmazlığın esasına ilişkin verdiği karar ve mevzuat hükümleriyle birlikte irdelendiği; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında bulunan ve bu maddenin uygulanmasıyla çözüme kavuşturulacak olan bu uyuşmazlığın da, anılan Kanun maddesinin son fikrasının açık hükmü karşısında adli yargı yerinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, davacının daha önce aynı taşınmaza ilişkin benzer iddia ve taleplerle açtığı bir dava varsa işin esasını çözüme kavuşturan adli yargı yerince; davacıların mükerrer taleplerde bulunup bulunmadıkları, yeni açılan davanın, fazlaya ilişkin saklı tutulan haklar kapsamında bulunup bulunmadığı gibi hususların da irdeleneceği gözetildiğinde, davanın adli yargı yerinde görülmesinin, yargılamanın ekonomik olmasını ve hızlı bir şekilde sonuçlanmasını da sağlayacağı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 22.6.2016 gün ve E:2016/162, K:2016/234 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 22.6.2016 gün ve E:2016/162, K:2016/234 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 05.06.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Ali ÇOLAK	Yusuf Ziyaattin CENİK	Suna TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali ÖĞÜŞ	Süleyman Hilmi AYDIN	Turgay Tuncay VARLI